

MAPA

Do czego służy mapa? To obraz świata, który zbiera informacje, nawiguje i pozwala zobaczyć w całości miasto lub zbadać jakiś jego fragment. Dzięki mapie zyskujemy widok z dystansu na coś, czego na co dzień jesteśmy częścią. Używając mapy łatwiej jest nam zobaczyć miejsce jako całość- dostrzec jego składniki, układ i plan lub jego brak.

Nie trzeba jednak być kartografem by tworzyć mapy- dzisiaj często mapę traktuje się jako zapis myśli, wrażień, odczuć. W Internecie można trafić na całą masę map prezentujących różne zestawy informacji, stworzonych przez ludzi zainteresowanych danych tematem. Mapy naukowe powstają w skali i są efektem precyzyjnej pracy specjalistów, ale dzisiaj słowo mapa rozrosło się tak bardzo, że mapować możemy na co dzień- chcąc się czemuś przyjrzeć, coś zbadać czy zrozumieć.

MENTALNA MAPA OSIEDLA

Pewien amerykański urbanista, czyli człowiek zajmujący się planowaniem i projektowaniem miasta, porównał miasto do teatru. Każdy człowiek jest w nim jednocześnie widzem i aktorem, bo zarówno występuje na scenie, jak i obserwuje co się na niej dzieje. Miasto-teatr składa się ze scenografii stałej i ruchomej, z rzeczy materialnych takich jak budynki i rzeczy ulotnych jak na przykład dźwięki czy zapachy. Kevin Lynch, bo tak nazywał się urbanista, starał się podkreślić, że nie ma czegoś takiego jak jeden obraz miasta. Wszystko zależy od tego, kto na nie patrzy, jak używa przestrzeni i jakie wywołuje ona w danej osobie odczucia.

Lynch zaproponował narzędzie mapy mentalnej, która bardzo dobrze pokazuje, że:

- a) każdy z nas może stworzyć inny obraz fragmentu miasta, okolicy czy osiedla,
- b) robienie mapy może być zapisem indywidualnych odczuć,
- c) mapę można wykonać w prosty sposób, a jednocześnie wcielić się w rolę badacza.

W mapie mentalnej mamy pięć kategorii służących do analizy danego miejsca. Przyjmijmy, że właśnie poddajesz badaniu swoje osiedle lub najbliższą okolicę- ważne, aby była to przestrzeń, po której na co dzień się (rozdzielnie co dzień) poruszasz i dobrze znasz. Lynch proponuje przyjrzeć się miejscu i oznaczyć takie elementy:

1. **ŚCIEŻKA** - czyli komunikacja ludzi, jakie drogi są najważniejsze na osiedlu i najczęściej z nich korzystasz? Które ze ścieżek łączą istotne według Ciebie punkty?

2. **KRAWĘDŹ** - czyli granica, gdzie kończy się osiedle? Czy krawędzie osiedla są czytelne, czy może płynnie łączą się z resztą miasta? Krawędzią może być ulica, ale też park, budynek i wiele innych elementów, które według Ciebie wyznaczają ramy osiedla.

3. **WĘZŁ** - czyli miejsca styku. To takie miejsca, gdzie koncentruje się i być może też nakłada się na siebie wiele elementów czy funkcji. Przykładem może być pętla autobusowa i lokalny bazar w jednym. Chodzi więc o miejsca, gdzie ludzie gromadzą się w różnych celach.

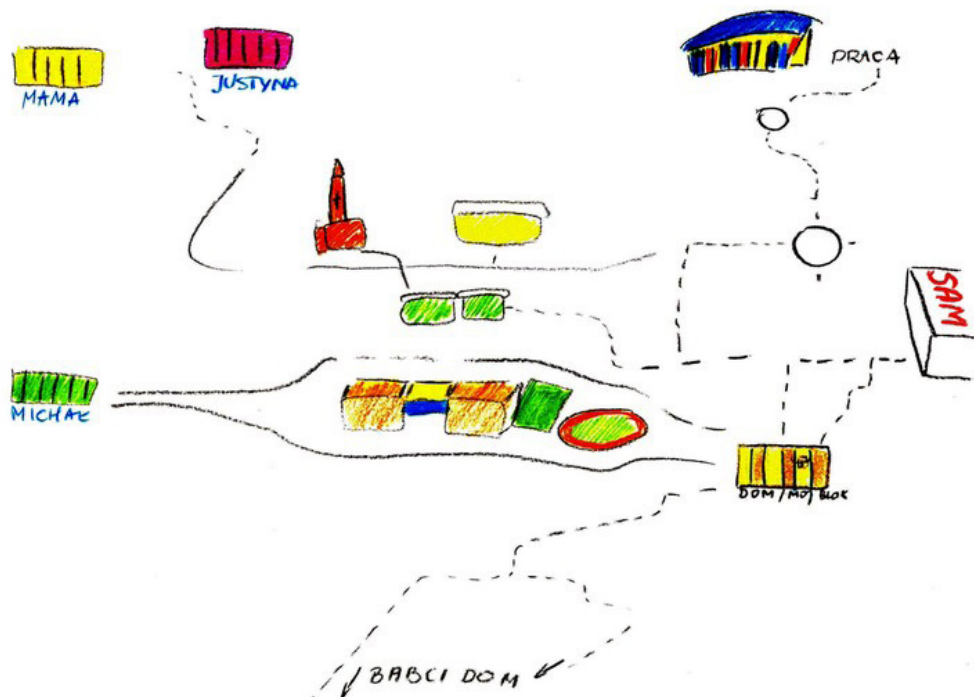
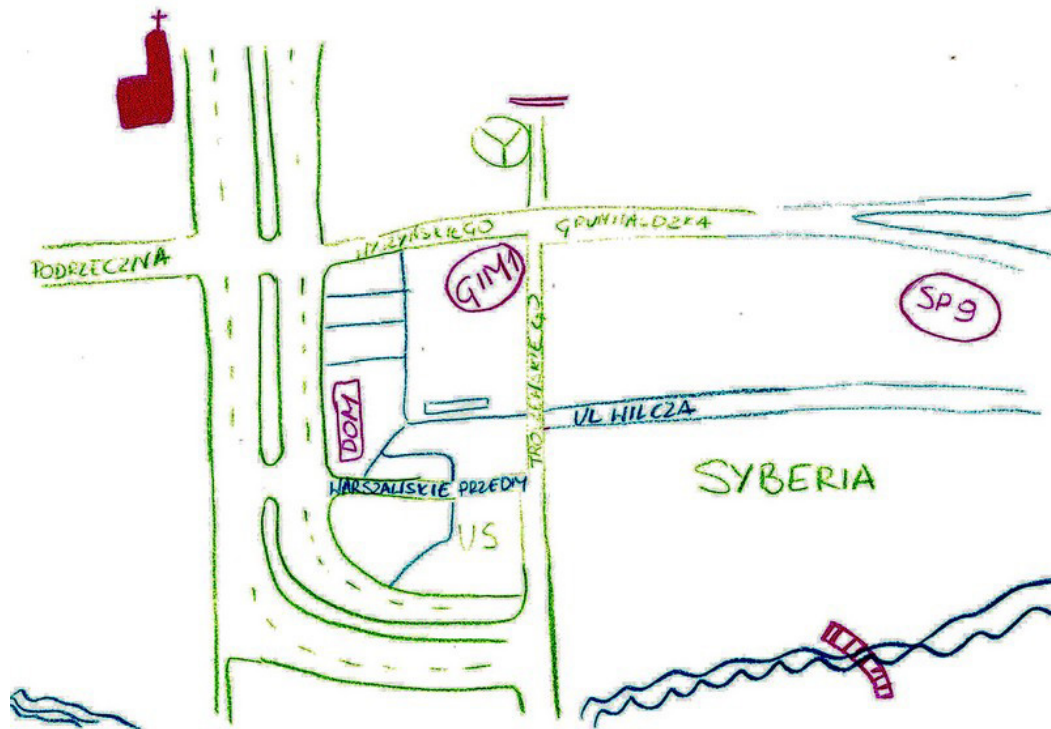
4. **OBSZAR** - czyli jakiś rejon, który można wyodrębnić z osiedla czy miasta. To mniejsza lub większa powierzchnia na twojej kartce. Jakie obszary można zauważyć na osiedlu? Czy jakieś jego części są bardziej rekreacyjne niż inne? A może są obszary, które omijasz szerokim łukiem?

5. **PUNKT ORIENTACYJNY** - czyli punkty charakterystyczne, które większość ludzi kojarzy. Są widoczne w przestrzeni, rzucają się w oczy - czasami ze względu na wysokość, formę albo kultowość. To punkty pod którymi można się umówić, mające często własną, rozpoznawalną nazwę nadaną przez ludzi.

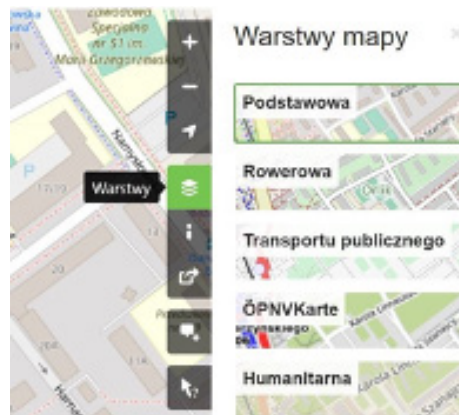
JAK ZROBIĆ MAPĘ MENTALNĄ W WERSJI KLASYCZNEJ?

1. Weź czystą kartkę, wybierz kolory kredek/flamastrów.
2. Spróbuj narysować swoją najbliższą okolice/osiedle używając 5 kategorii Lyncha.
3. Jeśli chcesz porównać swoją mapę z innymi umówcie się, który mniej więcej fragment osiedla będziecie rysować.

JAK ZROBIĆ MAPĘ MENTALNĄ W WERSJI BARDZIEJ NOWOCZESNEJ?

1. Wyjdź z domu, przejdź się po osiedlu i przyjrzyj się okolicy pod kątem pięciu opisanych kategorii.
2. Skorzystaj z mapy <https://www.openstreetmap.org/> by znaleźć swoje miasto i osiedle. Wybierz sobie odpowiedni teren i zrób bazę do swojej mapy wykonując zrzut ekranu (print screen). Polecamy Open Street Map, bo w przeciwieństwie do popularnej Google Maps można włączyć tu widok pozbawiony napisów, nazw sklepów etc. Wystarczy kliknąć w menu w prawym górnym rogu "Warstwy" i wybrać "humanitarna". Wtedy Wasze osiedle nie będzie przykryte niepotrzebnymi informacjami.

3. Zrzut ekranu, na którym widoczne jest osiedle możesz:
 - » wydrukować i nanieść mapę mentalną ręcznie rysując po mniejszy,
 - » otworzyć w najprostszym programie graficznym i może być to nawet Paint!
4. Stwórz mapę mentalną oznaczając na mapie planie osiedla 5 kategorii Lyncha. Używaj różnych kolorów i koniecznie dodaj legendę. Jeśli przyglądając się swojej okolicy, masz pomysł na swoją, ciekawą kategorię - dodaj ją do zestawu Lyncha!

PORÓWNAJCIE SWOJE MAPY W GRUPIE

Jeśli macie możliwość spotkajcie się online i pokażcie sobie swoje mapy. Być może zdarzy się, że będzie kilka map mentalnych tego samego miejsca? Porozmawiajcie o tym, dlaczego wybraliście takie a nie inne sposoby pokazania waszego osiedla.

- » Porozmawiajcie o swoich spostrzeżeniach. Która z kategorii była najtrudniejsza do rozpoznania i oznaczenia? Dlaczego?
- » Co było najłatwiejsze? Czy ścieżki z twojej mapy pokrywają się z istniejącymi chodnikami?
- » Które miejsca narysowaliście jako duże, a które jako małe, a nawet pominęliście? Które ulice wyrysowaliście szczegółowo, a które ledwo zaznaczyliście?
- » Jakich użyliście kolorów i dlaczego?
- » Gdzie umieściliście swój dom (w centrum czy może na uboczu)?
- » Co jest centralnym punktem na waszych mapach, czy to różne miejsca czy te same? Jak narysowaliście miejsca nieznanne/rzadko odwiedzane?